

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्र. गोचिन-२०२४/प्र.क्र.९३/सां.का.१
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १० ऑक्टोबर, २०२४

वाचा: १) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाचे दि. १९ सप्टेंबर, २०२४ रोजीचे इतिवृत्त
२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ,
गोरेगाव, मुंबई यांचे दि. ०९ सप्टेंबर, २०२४ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव अंतर्गत विभागामार्फत विविध कला / जतन, संवर्धन / चित्रपट/ तरुणांना कलेशी निगडीत कला, भाषा व साहित्य आणि सांस्कृतिक घटकांसाठी प्रोत्साहन देण्यासाठी विविध उपक्रम राबविण्यास सुरुवात करण्यात आलेली आहे. त्याच पार्श्वभूमीवर, राज्यातील जैवविविधता, चित्रिकरणासाठी नैसर्गिक पोषक वातावरण, मुंबई व राज्यात इतरत्र उपलब्ध होणाऱ्या तांत्रिक व इतर अनुषंगीक सोयी-सुविधा तसेच चित्रिकरणानंतर उपलब्ध झालेले प्रदर्शित करण्यासाठीचे विविध माध्यमे, तरुणाईला चलना देणारे सामाजिक माध्यमावरील लघु / मध्यम संदेश देणाऱ्या चित्रफिती, चित्रपट व मनोरंजन क्षेत्रामध्ये खूप मोठ्या प्रमाणावर बदल झालेले आहेत. चित्रीकरण, प्रसारण, आस्वादन आणि तंत्रज्ञान प्रक्रियेच्या पद्धतीमध्ये कालानुरूप आमुलाग्र बदल या सर्व बाबी लक्षात घेवून चित्रपट व करमणूक माध्यमाची व्याप्ती मोठी असल्याने व सर्वसमावेशक धोरण तयार करणे आवश्यक होते. यास्तव, दिनांक ४ सप्टेंबर, २०२४ रोजी मा.मंत्री (सांस्कृतिक कार्य) यांच्या अध्यक्षतेखाली चित्रपट क्षेत्रातील तज्ञांसमवेत चित्रपट विषयक आढावा बैठक संपन्न झाली.

सदर बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार “चित्रपट धोरण समिती” गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय

चित्रपट व मनोरंजन क्षेत्रामध्ये मोठ्या प्रमाणावर चित्रिकरणाच्या पद्धती, प्रसारणाच्या पद्धती तसेच आस्वादन प्रक्रियेच्या पद्धती या सगळ्याच बाबतीत आमुलाग्र बदल होत असल्याने त्याबाबत धोरण निश्चितीसाठी खालीलप्रमाणे “चित्रपट धोरण समिती” गठीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे. या व्यतिरिक्त आवश्यकतेप्रमाणे तज्ञ व्यक्तींना आमंत्रित करण्याचा अधिकार व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, गोरेगाव यांना राहिल.

अ.क्र.	सदस्याचे नाव	पद
१.	श्रीमती स्मिता ठाकरे	अध्यक्ष (ज्येष्ठ निर्माती)
२.	श्री. प्रविण तरडे	सदस्य (निर्माता, दिग्दर्शक व कलाकार)
३.	श्री. मंगेश देसाई	सदस्य (निर्माता व कलाकार)
४.	श्री. दिगंबर नाईक	सदस्य (कलाकार)
५.	श्री. नितेश नांदगावकर	सदस्य (कला दिग्दर्शक)

६.	श्री. प्रभाकर मोरे	सदस्य (कलाकार)
७.	श्रीमती सविता मालपेकर	सदस्य (कलाकार)
८.	श्रीमती गार्गी फुले	सदस्य (कलाकार)
९.	श्रीमती आसावरी जोशी	सदस्य (कलाकार)
१०.	श्री. श्रीपाद जोशी	सदस्य
११.	श्रीमती प्रिया बेर्डे	सदस्य (कलाकार)
१२.	श्रीमती निशिगंधा वाड	सदस्य (कलाकार)
१३.	श्रीमती मेघा धाडे	सदस्य (कलाकार)
१४.	श्री. नितिन वैद्य	सदस्य (निर्माता, दिग्दर्शक, चित्रपट आस्वादक)
१५.	श्रीमती प्रिया कृष्णस्वामी	सदस्य (लेखिका, दिग्दर्शिका)
१६.	श्री. विशाल भारद्वाज	सदस्य (लेखक, निर्माता, दिग्दर्शक व संगीतकार)
१७.	श्री. रमेश तौरानी	सदस्य (टिप्स इंडस्ट्रीज लिमिटेड)
१८.	श्री. उज्ज्वल निरगुडकर	सदस्य (ऑस्कर अँकॅडमी सदस्य)
१९.	श्री. अशोक राणे	सदस्य (आंतरराष्ट्रीय चित्रपट समीक्षक)
२०.	संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय	सदस्य
२१.	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (सांस्कृतिक समन्वय आणि विशेष प्रकल्प, दादासाहेब फाल्के चित्रनगरी)	सदस्य
२२.	सह व्यवस्थापकीय संचालक, दादासाहेब फाल्के चित्रनगरी	सदस्य सचिव

०२. समितीची कार्यक्षेत्रे:-

- १) कौशल्य विकास कार्यक्रमांतर्गत छायाचित्रण, संकलन, ध्वनी, प्रॉडक्शन डिझाईन, रंगभूषा, वेशभूषा, डबिंग, डीआय, व्हीएफएक्स, ॲनिमेशन आदी विभागातील शॉर्ट टर्म कोर्स, फिल्म ॲण्ड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया यासारख्या संस्थेच्या मदतीने सुरु करण्याबाबत सुचना करणे.
- २) चित्रपट हे केवळ मनोरंजनाचे साधन नसून सर्जनशील अर्थव्यवस्थेचा (Creative Economy) प्रकार आहे. या दृष्टीकोनातून विविध कार्यशाळांचे आयोजनाबाबत सुचना करणे.
- ३) अनेक शहरात असलेली नाट्यगृहे आठवड्यातून एकाच प्रयोगासाठी वापरली जातात. तिथे सिंगल थिएटरच्या धर्तीवर थिएटर उपलब्ध करून देणे. सिने-नाट्यगृह उभारण्याबाबत सल्ला देणे.
- ४) आंतरराष्ट्रीय सह निर्मिती (international co-production) हा चित्रपट निर्मिती अधिक सुलभ करण्याचा आणि जागतिक पातळीवर ओळख निर्माण करून देण्याविषयी जागृतीपर मार्गदर्शन करणे.
- ५) विविध चित्रपट महोत्सवातून मराठी चित्रपटसृष्टीला जास्तीत जास्त फायदा कसा होईल, याविषयी मार्गदर्शन करणे.
- ६) महाराष्ट्र व चित्रनगरी, मुंबई हे भारतातील सर्वोत्कृष्ट चित्रपट निर्मिती केंद्र (Destination) बनविण्याबाबत सल्ला देणे.
- ७) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय गुंतवणूकदारांना राज्यात प्रोत्साहित करण्याबाबत सल्ला देणे / उपाययोजना सुचविणे.

- ८) राज्यात चित्रपट प्रेरित पर्यटनास (Film Induced Tourism) चालना देण्यासाठी पर्याय सुचविणे.
- ९) चित्रपट व मनोरंजन क्षेत्रातील युवकांना रोजगार व कौशल्य विकासाच्या संधी निर्माण करण्याबाबत उपाय सुचविणे.
- १०) चित्रपट जगतातील नवनवीन तांत्रिक घडमोडी OTT Platform, Web Series and films, Animation, VFX इ. अंतर्गत उपाययोजना सुचविणे.
- ११) दृकश्राव्य माध्यमाशी निगडित ऐनवेळीच्या उपस्थित विषयांबाबत उपाययोजना सुचविणे
- १२) नागरी / ग्रामीण स्थळांच्या बाह्य चित्रिकरणासाठी सुलभपणे परवानगी प्राप्त होतील याबाबत उपाय योजना सुचविणे.
- १३) चित्रिकरणानंतर प्रदर्शनास सहाय्यभूत ठरणाऱ्या अनुषंगीक बाबी यांचा धोरणात समावेश करणे.

०३. समितीची बैठक:-

- बैठकीचे स्थळ महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव, मुंबई येथे असेल.
- सदर समिती वेळोवेळी बैठका घेऊन विचार विनिमय करेल. आवश्यकतेनुसार तज्ञ आमंत्रितांचा सल्ला घेईल.
- आवश्यकतेनुसार विविध विषयांशी निगडित विविध भाग धारक (Stake Holders) यांच्या बैठका आयोजित करून आपला अहवालाचा मसुदा व्यवस्थापकीय संचालक, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव, मुंबई यांना सादर करेल. व्यवस्थापकीय संचालक हे याबाबत समितीशी विचार विमर्श करून अंतिम अहवाल लवकरात लवकर शासनाकडे सादर करतील.

०४. समितीचा कालावधी :- शासनाचे पुढील आदेश निर्गमित होईपर्यंत अथवा गठित समितीद्वारे अहवाल शासनास सादर करेपर्यंत, यापैकी जो कालावधी कमी असेल.

०५. अशासकीय सदस्यांना भत्ता :- या समितीच्या सर्व अशासकीय सदस्यांना वित्त विभागाचा शासन निर्णय क्र. प्रवास-१०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा-५, दिनांक ०४ डिसेंबर, १९९५ अन्वये प्रवास भत्ता व वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. बैठक २०१२/प्र.क्र.१/सेवा-५, दिनांक २४ मे, २०१२ अन्वये बैठक भत्ता अनुज्ञेय राहील.

०६. सदर प्रयोजनासाठी होणारा खर्च महामंडळाने स्वनिधीतून करावा.

०७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२४१०१०११४४०७४८२३ असा आहे. सदरचे आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प. नं. बहुरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. मुख्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

२. मा. उप मुख्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. अपर मुख्य सचिव, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई
६. उपसचिव (सां.का.१), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई - यांना विनंती करण्यात येते की, समितीमधील अशासकीय सदस्यांना सदर शासन निर्णयाची प्रत निर्गमित करण्याचे आदेश संबंधितांना देण्यात यावेत.
९. निवड नस्ती